

Help, ik sta op het
toneel!

Help, ik sta op het toneel!

De gids voor de amateurspeler

David Speters

Schrijver: David Speters
Coverontwerp: David Speters
ISBN: 9789464053302
© David Speters

Deel I: De introductie

1 In den beginne...

Ik sta op het podium en word ineens wreed verstoord in m'n spel. Iemand vraagt of we de finale, waar we net bij waren aanbeland, een volgende keer kunnen doen. Ik antwoord dat het snel afgelopen zal zijn, terwijl ik van binnen kook van verontwaardiging. Hoe durft iemand een toneelstuk te onderbreken? Hoe durft iemand mijn toneelstuk te onderbreken?! Half improviserend stuur ik het snel naar een einde. Ik sla stukken over en verzin ter plekke bruggetjes die we helemaal niet gerepeteerd hadden om zo sneller naar het einde toe te werken. Mijn medespelers hebben geen andere keus dan me te volgen. De juf die ons zo onbeschoft onderbrak heeft het behoorlijk verziekt bij mij. Ik ben blij dat ze voor de kleuterklas staat en dus niet mijn juf is.

Ik zat op de basisschool en was een bovengemiddelde leerling. Ik sloeg op jonge leeftijd al een klas over, haalde op ieder rapport meerdere tieners en verveelde me regelmatig in de klas, zeker als er iets werd uitgelegd wat ik al begreep of als het onderwerp me gewoon niet interesseerde. De juffrouw of meester op een foutje proberen te betrappen was altijd een geliefde bezigheid van me, maar helaas lukte me dat maar zelden. Gelukkig hadden we diverse keren in het jaar een middag waarop ik mij ei kwijt kon: de toneelmiddag. Iedereen die wilde kon alleen of met een groepje een optreden geven aan de rest van de school. Vaak deed ik daar ook met veel enthousiasme aan mee. Een toneelstuk (vaak gebaseerd op het werk van André van Duin), een nummer playbacken of gewoon wat moppen tappen, ik verzon altijd wel iets.

Zo ook het toneelstuk waarvan ik zojuist al het verloop heb beschreven. Voor dit stuk had ik een aantal elementen uit

André van Duin's *De Verkeersquiz* genomen en dat gecombineerd met mijn eigen komische vondsten. Zo heette de quiz bijvoorbeeld *Hans van der Togt*, met presentator *Rad van Fortuin*. Ik was als kind er heilig van overtuigd dat dit een steengoede grap was, misschien wel de beste die ik ooit zou maken. Ik hoop dat mijn gevoel voor humor in de loop der jaren toch een stuk verder is ontwikkeld, al vrees ik het ergste...

Op school was ik nooit de populaire jongen. Bij vlagen werd ik gepest, op andere momenten kwam ik op voor diegenen die gepest werden. Soms hoorde ik bij een groepje, soms was ik liever alleen. Na verloop van tijd begon ik echter een reputatie te krijgen en wilden veel klasgenootjes ineens in een van mijn toneelstukken zitten. Doordat ik keuze had, werd mijn perfectionisme gevoed. Als je niet de inzet of kwaliteit toonde die ik voor ogen had, ruilde ik je zonder pardon in voor een klasgenootje. Mijn visie op een toneelstuk was voor mij heilig, een mini-dictator was ontstaan.

Het zal je niet verbazen dat dit ook wel eens tot discussies met een leraar heeft geleid. In een van de toneelstukken zat bijvoorbeeld een scene waarin ik lag te slapen op een bankje. Iemand anders moest mij wakker maken door een emmer water over me heen te gooien. Gegarandeerd lachen, dacht ik. Uiteraard had ik er niet over nagedacht hoe ik de rest van de middag met een nat pak op school zou moeten doorbrengen. Gewapend met een emmer ging ik vlak voor de toneelmiddag naar de lerares die de leiding over die middag had met de vraag waar ik het beste m'n emmer kon vullen. Verstandig als ze was heeft ze het me direct verboden. Als noodgreep hebben we krantensnippers in de emmer gestopt, maar ik weet nog goed hoe pissig ik was over hoe nep dit er uit zou komen te

zien. Toen een paar maanden later een clown op school kwam die wel een emmer water over zich heen kreeg, voelde ik die verontwaardiging in drievoud weer terugkomen. Wat was het leven van een creatieve basisschoolleerling die alleen maar de rest van de school wilde laten lachen toch oneerlijk!

Dan komt het moment waar iedere basisschoolleerling naar uitkijkt: De stap naar de middelbare school. Wat een cultuurschock was dat! Buiten het feit dat het van een hoog niveau was terwijl ik niet gewend was om me überhaupt in te zetten voor schoolwerk, waren er ook nog eens geen toneelmiddagen! Wat moest ik nu doen met die creativiteit en hang naar het vermaken van mensen? Verdringen, bleek hierop het antwoord. Deze instincten bleven in een comateuze toestand tot vele jaren later.

We spoelen even door naar de zomer van 2011. Ik zit met Johan, een van mijn beste vrienden, in de kroeg. De rest van de vriendengroep is op vakantie. Een week daarvoor probeerde hij ook al iets met me af te spreken, maar toen had ik al andere plannen en moest ik hem dus teleurstellen. Tijdens het gesprek in de kroeg vertelt hij me dat hij op zoek is naar wat meer sociale contacten, zodat hij niet meer alleen afhankelijk is van de nukken van onze vriendengroep. Uiteraard kan ik hem daar alleen maar gelijk in geven. Hij vertelt verder dat hij dit ook al met zijn ouders heeft besproken en dat zijn moeder direct met een idee kwam: Ze had in de lokale krant een advertentie zien staan van een toneelvereniging die mannelijke leden zocht, echt iets voor hem!

De volgende dag zocht ik die advertentie op. Ik moest terugdenken aan mijn tijd op de basisschool, aan het gevoel dat het optreden me gaf. De vereniging blijkt vooral

kluchten en blijspelen op te voeren. Dit past dus precies in het plaatje dat ik 17 jaar daarvoor had achtergelaten. Maar zou ik het nog wel kunnen? Zou ik het überhaupt nog wel leuk vinden? Is het niet raar om op je achttwintigste ineens te beginnen hiermee? Zou ik het wel naar m'n zin hebben in een groep waar ik niemand ken? Ik besluit de stoute schoenen aan te trekken en ze een email te sturen. Je kunt nou eenmaal beter spijt hebben van iets dat je hebt gedaan, dan van iets dat je niet hebt gedaan. Een paar weken later mag ik op een repetitie komen. Ze zitten juist tussen twee toneelstukken in, een ideaal moment om aan te sluiten dus. En Johan? Die heeft sinds ons gesprek nooit een voet op een toneel gezet.

Ik speelde een aantal toneelstukken, maar mijn honger werd steeds moeilijker te stillen. Ik wilde meer. Cursussen op het gebied van improvisatietheater zouden volgen en ik kwam er achter dat ik dat ook wel heel erg leuk vind. De kluchten en blijspelen waren niet meer genoeg, ik wilde mijn vleugels uitslaan richting andere genres. Zo zat ik ineens in twee toneelstukken bij twee verschillende gezelschappen. Via via kwam ik ook ineens bij een musicalgroep terecht. Daarnaast probeerde ik in de loop der jaren ook mijn kennis bij te schaven door het volgen van verschillende masterclasses van onder andere John Lanting, Paul R. Kooij en Alfred van de Heuvel. Ook werd ik wel eens gevraagd voor speciale projecten, zoals straattheater of een moordspel. Ik was inmiddels minimaal drie avonden per week met verschillende vormen van theater bezig, allemaal op amateurbasis. Is de hobby uit de hand gelopen?

Ik doe het nog steeds met veel plezier. Doordat ik deze prachtige hobby mag uitvoeren in verschillende disciplines en bij verschillende gezelschappen, zijn er zaken die me in

de loop der jaren opgevallen zijn. Je spelplezier en spelkwaliteit zijn namelijk voor een groot deel afhankelijk van de zaken die een regisseur of theaterdocent je niet vertelt, in welke discipline je ook actief bent. Deze zaken moet je zelf zien uit te vinden, of er is – als je geluk hebt – een ervaren speler die je tips geeft waar je iets aan hebt.

Dat heeft mij doen besluiten dit boek te schrijven. Dit is zeker geen boek waarin uitgelegd wordt hoe je moet acteren. Over dat onderwerp bestaan al vele boeken geschreven door personen die daar veel beter voor gekwalificeerd zijn dan ik. Wel heb ik een verzameling tips en handigheden uit eigen ervaring omschreven die hopelijk de amateurspeler verder zou kunnen helpen.

Neem niet alles blind aan zonder zelf na te denken. Sommige tips die ik hier geef hebben goed gewerkt voor mij, maar dat hoeft niet te betekenen dat ze voor een ander ook zo goed werken. Probeer zelf dingen uit en wees ook niet bang om je aanpak te veranderen als iets niet het resultaat geeft wat je gehoopt hebt. Alleen door ervaring en de nodige pieken en dalen word je een betere speler, een boek kan je daarin hooguit de juiste richting op wijzen. Ik wens je veel leesplezier toe, toi toi toi!